

Αἱ δυνάμεις αὗται δὲν θὰ ἐτόλμων βεβαίως νὰ ἀντεπεξέλθουν ἀποτελεσματικῶς κατὰ τῶν Ἡπειρωτῶν ἐπανασιατῶν, οἵτινες τελευταῖς συνεπιντρώθησαν εἰς τὸ Σοῦλι, Πέντε Πηγάδια, Πλάκαν καὶ Πέτα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπαναστάται θὰ συνήντων σθεναρὰν ἀντίστασιν ἐν περιπτώσει ἐπαναλήψεως τῆς ἐπιθέσεώς των κατὰ τῆς "Αρτης.

Κατὰ τὰς τελευταίας συγχεντρωθείσας πληροφορίας ὁ Νότη Μπότσαρης κατέχει τὸ Συρράκον καὶ τοὺς Καλαρρύτας μὲ 500 ἄνδρας, ὁ Γρίβας δστις ὑπεγώρησεν ἐκ Μεσσέθου μέσον Τζουμέρκων ἥρωθη μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν εἰς Πέντε Πηγάδια, ὃ Γεώργιος Βάγιας μετὰ 1000 ἄνδρῶν ἀδρίσκεται εἰς Πλάκαν ὃ δὲ Γεώργιος Ζαΐμης εὑρίσκεται εἰς τὴν περιφέρειαν Τσαμουργιᾶς μετὰ 500 ἄνδρῶν.

Ο Κολοκοτρώνης δστις τελευταίως ἥλθεν πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπαναστατῶν ἐξ Ἑλλάδος μὲ 3000 ἄνδρας καὶ ὃ τηλεβόλα διευθύνει ἐπὶ τοῦ παρόντος τῷ σῶμα τὸ πολιορκοῦν τὴν "Αρταν, ἐνῷ ὁ Τζαβέλλας μετεκινήθη ἀπὸ τοῦ Πέτα εἰς Πέντε Πηγάδια διὰ νὰ ἀναλάβῃ μετὰ 2000 ἐπαναστατῶν τὴν ὑπεράσπισιν τῆς στενῆς αὐτῆς διόδου.

Οι Σουλιῶται ὑπὸ τὸν Ζέρβαν εἶναι παρατεταγμένοι οὕτω πως ὅστε νὰ καλύπτουν διὰ τῶν στρατιωτικῶν των δυνάμεων ὅχι μόνον τὰ Πέντε Πηγάδια, ἀλλὰ καὶ τὴν περιοχὴν τῆς Λάκκας καὶ τοῦ Σουλίου.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέραις ἔλαβε χώραν ἐν Ἰωαννίνοις γεγονός πρωτακούστου Θηριωδίας· Τοῦρκος δηλαδὴ στρατιώτης τῆς ἐνταῖθα φρουρᾶς ἐφόνευσε δημοσίᾳ καθ' ὁδὸν τὸν διάκονον τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐνταῦθα ἐπισκόπου Ἀργυροκάστρου καὶ ἔτερος ἐπίσης στρατιώτης ἐτραυμάτισε σοβαρῶς ἔνα χριστιανὸν ἀρτιοποιόν, ἰδίοτι ὁ τελευταῖος ἐζήτει νὰ τοῦ πληρώσῃ τὸν ἀρτὸν τὸν ὅπειον τοῦ ἐζήτησε πρὸς ἀγοράν.

FERDINAND HAAS.

Άριθ. 327

"Ἐν Ἰωαννίνοις εῇ 28 Ἀπριλίου 1854

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὅπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν

Βιέννην

Ἡ κατὰ τὴν 21ην τρέχοντος συνάντησις τοῦ "Αγγλου Προξένου Lougworth εἰς τὸ Μοναστήριον «Ἀγίου Νικολάου» Κοσμηρᾶς μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ Σουλίου καὶ Λάκκας πρὸς ὑποταγήν, ἐπέτρεψεν ὅστε οὕτως κατὰ τὴν 22αν τοῦ ἴδιου νὰ ἐπαναλάβῃ τὰς συνομιλίας του μετὰ τοῦ ἐνταῦθα διοικητοῦ, συστήσας μάλιστα εἰς αὐτὸν ὅπως διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἀποπειρῶν του ἀποσταλῆ εἰς τὰ σύνορα τοῦ Σουλίου ἵσχυρὰ δύναμις στρατιωτική, τὴν ὅποιαν τὸ ἐσπέ-

ρας δέ ενταῦθα στρατιωτικὸς διοικητὴς Ἀβδῆ-Πασσᾶς ἔθεσεν ἐπὶ ποδές

Καὶ κατὰ μὲν τὴν 22αν ἡ δύναμις ἡ στρατιωτικὴ ἡ ἀναχωρήσασ
ἔξι Ἰωννινῶν ἀνήρχετο εἰς 2200 ἄνδρας πεζοὺς καὶ 5 τηλεβόλα, τὴν
23ην δὲ τοῦ ἴδιου μηνὸς ἡ κολούθησαν ταύτην καὶ τὰ ενταῦθα εὑρισκό-
μενα ἀτακτα Ἀλβανικὰ σώματα καὶ κατὰ τὴν 24ην ἀπεστάλη ἐν ἐπικον-
ρικὸν ἀπόσπασμα ἐκ 250 Χιμαριωτῶν οἵτινες προσεφέρθησαν νὰ παρέ-
σχουν τὰς ὑπηρεσίας των κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, οὗτοι δὲ ἡ κατὰ τῶν
ἐπαναστατῶν εἰς περιοχὴν Λάκκας καὶ Σουλίου ἀποσταλεῖσα στρατιωτικὴ
δύναμις ἀνέρχεται εἰς 5000 περίπου ἄνδρας.

Μὲ τὸ σῶμα αὐτῷ ἔξηλθεν δέ Ἀβδῆ-Πασσᾶς πρὸς τὴν Κοσμηρὰν καὶ
ἔγκατεστάθη εἰς τὸ ἔκει εὑρισκόμενον Χασὶν-Χὰν μὲ τὸ στρατηγεῖόν του
ἀναμένων τὴν ἔκβασιν τῶν περαιτέρω διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν ἐπα-
ναστατῶν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετέβη δέ Ἀγγλος Πρόξενος Longworth
τὴν 24ην τρέχοντος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Γάλλου συναδέλφου του ἐκ
τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀβδῆ-Πασσᾶ ὅπου ἐπανέλαβεν πρὸς τοὺς ἀπεστα-
μένους τῶν ἐπαναστατῶν τὰς περὶ παραδόσεως γνωστὰς μεσολαβήσεις του.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν δὲν ὑπῆρξεν ἵκανοποιητικὸν ὅπως
καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν, συνεπῶς ἀμφότεροι οἱ πρόξενοι ἐντὸς τῆς
ἡμέρας ἥθελησαν νὰ ἐπανακάμψουν ἐνταῦθα.

"Ηδη δέ μὲν Γάλλος πρόξενος εὑρίσκεται κλινήρης, ἐνῷ δέ Ἀγγλος
Longworth ἐδιπλασίασε τὴν σπουδὴν του διὰ νὰ φέρῃ εἰς αἷσιον τέ-
λος τὰς ἀναληφθείσας συνομιλίας μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν.

Πρὸς τοῦτο μετέβη ἐκ νέου εἰς τὸ στρατηγεῖον τοῦ Ἀβδῆ-Πασσᾶ
ἀλλ' ἐπέστρεψε πάλιν μὲ φρούδους ἐλπίδας.

Τὴν 27ην ἐπεχείρησαν ἐν τέλει ἀμφότεροι οἱ πρόξενοι νὰ ἀποστέ-
λουν πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας ἕνα εἰδικὸν ἀπεσταλμένον ἐκ τοῦ προσωπι-
κοῦ τοῦ Προξενείου μὲ τὴν ἐντολὴν ὅπως φέρῃ μίαν κατηγορηματικὴν
ἀπάντησιν.

Τὴν 28ην συνηντήθη ἐκ νέου δέ ἀπεσταλμένος τῶν προξένων συνο-
δευόμενος ὑπὸ ἐνὸς διπλαρχηγοῦ εἰς θέσιν πλησίον τῶν Σουλιωτικῶν
χωρίων.

"Ο ἀπεσταλμένος ἐκόμισεν διὰ τὸν Ἀγγλον Longworth μίαν αἴ-
τησιν ὑπογεγραμμένην παρὰ τῶν κατοίκων 10 χωρίων ἐκ τῶν κυριωτέ-
ρων καὶ εἰς τὴν δοπίαν ἐδήλουν οὗτοι ὅτι προσφέρουν τὴν ὑποταγὴν τῆς
περιοχῆς των, ἐὰν ἥθελεν αὕτη ἐγγυηθῆ ὑπὸ τὴν Ἀγγλογαλλικὴν ἐπικυ-
ριαρχίαν.

"Ἐπειδὴ δέ δέ Ἀγγλος Πρόξενος μὲ ὁργὴν ἀπέπεμψε τὴν περὶ Ἀγ-
γλικῆς ἐπικυριαρχίας πρότασιν τῶν Σουλιωτῶν καὶ ἐδήλωσεν εἰς τὸν ἀν-

τιρδόσωπόν των ὅτι θὰ διηυκόλυνεν ἐν περιπτώσει ταχυτάτης παραδόσεως τὴν τελείαν ἀμνηστείαν, τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τοὺς φόρους διὰ πολλὰ ἦτι καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ὁπλοφορεῖν, ἐπανέκαμψεν δὲ ἀρχηγὸς τῶν Σουλιωτῶν ἐκ νέου εἰς τὸ Σοῦλι, ἀφοῦ διεβεβαίωσεν τὸν κ. Longworth ὅτι θὰ ἔπειθε τοὺς συμπατριώτας του διὰ τὴν παραδοχὴν τῶν τελευταίων δρῶν καὶ ὅτι ἐν περιπτώσει εὔνοϊκῆς τῶν πραγμάτων ἔξελιξεως θὰ ἐπέστρεφαν τὴν ἐπομένην δηλ. τὴν 29ην τρέχοντος μὲ μίαν πρεσβείαν Σουλιωτῶν.

*Άλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἥν ἡ ἀπόκτειρα αὐτῇ τῆς μεσολαβήσεως ἤθελεν ἐπιτύχη πάλιν ἀμφιβάλλουν οἱ ἐνταῦθα κύκλοι γενικῶς περὶ τῆς ὑποταγῆς διλοκλήρου τῆς περιοχῆς τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Λάκκας καὶ πιστεύουν μᾶλλον ὅτι οἱ ἐπαναστάται κατατρίβονται εἰς διαπραγματεύσεις διὰ νὰ κερδίσουν χρόνον δεδομένου ὅτι δὲ Τζαβέλλας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἀναχωρήσεώς του ἐκ τοῦ Πέτα ἀπηύθυνεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Ζέρβαν δι' ἣς ἀπῆτει δύπως οἱ Σουλιώται ἀναχαιτίσουν τὰς Τουρκικὰς δυνάμεις μόνον ἐπὶ 12 ἡμέρας, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ὑπολογίζει ὅτι θὰ τελειώσῃ μὲ τὴν πολιορκίαν τῆς "Αρτης καὶ εἴτα μὲ ἥνωμένας τὰς δυνάμεις θὰ προελάσῃ πρὸς τὰ Ιωαννινα.

Καὶ εἰς τοὺς Τούρκους ἐπίσης ἡ σημειωθεῖσα διὰ τῶν διαπραγματεύσεων παράτασις δὲν ἥρεσεν ποσῶς συνεπῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεταξὺ τοῦ Longworth καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ Ἀβδῆ Πασσᾶ πολὺ διάλιγη συμφωνία κυριαρχεῖ. "Οπως πάντοτε δὲ κῦνος πρέπει νὰ διφθῆ καὶ οὗτο φαίνεται ὅτι διὰ τὴν Ἡπειρωτικὴν ἐπανάστασιν ἐγγίζει τὸ τέλος διότι μετὰ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Λάκκας αἱ Τουρκικαὶ δυνάμεις διὰ πλευρισμοῦ θὰ ἀναγκάσουν τοὺς παρὰ τὰ Πέντε Πηγάδια καὶ τὴν "Αρταν ἐπαναστάτας νὰ ὑποχωρήσουν πρὸς τὰ Τζουμέρκα καὶ τὸ Μαλακάσιον, δόπτε δύνανται νὰ διαπεραιωθοῦν εἰς Θεσσαλίαν ἐν περιπτώσει ὅμως ἡττης τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ πτώσεως τοῦ φρουρίου τῆς "Αρτης, τότε ἡ κατάληψις τῶν Ιωαννίνων καὶ διλοκλήρου τῆς Ἡπείρου προδιαγράφεται πολὺ εύκολος διὰ τοὺς ἐπαναστάτας.

Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐκυκλοφόρησεν μεταξὺ τῶν ἐνταῦθα ἀρχῶν ἡ εἰδησις ὅτι οἱ ἐπαναστάται-ἀρχηγοὶ Δ. Σκαλτσογιάννης καὶ Κουτσογίκας μὲ σῶμα ἕξ 600 ἀνδρῶν ἐνεφανίσθησαν εἰς Κατσανοχώρια καὶ ὅτι δὲ Γ. Βάγιας μὲ 300 ἀνδρας προήλασε μέχρι Κουρέντων. Τὴν νύκτα τῆς 22ας τρέχοντος ἔξερραγη πυρκαϊὰ πλησίον τοῦ Αντοχατορικοῦ Προξενείου μας.

"Ἐπειδὴ δὲ ἐκινδύνευε καὶ τὸ κτίριον τοῦ Προξενείου ἐφρόντισα πρὸς παντὸς νὰ ἔξασφαλίσω τὸ Προξενικὸν "Αρχεῖον, εὐτυχῶς ὅμως τὸ πῦρ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Ἀρχῶν ἐσβέσθη ἀνευ περαιτέρω ζημιῶν.

Κατωρθώθη δηλονότι μετὰ δίωρον κοπιώδη πρασπάθειαν νὰ ἀναχαι-

τισθοῦν αἱ φλόγες ὥστε νὰ μὴ προσβάλλουν τὸ κτίριον τοῦ Προξενείου, ἀλλὰ ἀπετεφρώθησαν ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς αὐτῆς περὶ τὰ 15 μαγαζιὰ καὶ ἔνα χάνιον καθὼς ἐπίσης καὶ μερικαὶ ἴδιωτικαὶ οἰκίαι. Συνεπείᾳ ἐνὸς μὲ τὸ τελευταῖον Ταχυδρομεῖον καταφθάσαντος πρὸς τὸν διοικητὴν φιέμενον διετάχθησαν οἱ ἐντὸς τῆς χώρας ἐγκατεστημένοι ὑπήκοοι "Ελλήνες νὰ ἐγκαταλείψουν τὰ Ἰωάννινα καὶ τὴν "Ηπειρον ἐντὸς 8 ἡμερῶν.

Μέρος τῶν Ἐλλήνων τούτων ὑπηκόων ἔχει ἡδη ἀποχωρήσει.

FERDINAND HAAS

*Αριθ. 411 *Ἐν Ἰωαννίνοις τῷ 14 Μαΐου 1954*

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν

Βιέννην

Τὴν 30ὴν παρελθόντος μηνὸς ἐκυκλοφόρησεν ἐνταῦθα ἡ εἰδησις ὅτι αἱ εἰς "Ἄρταν στρατωνίζομεναι Τουρκικὴν δυνάμεις τὴν προσέβαν τῆς 23ῆς τοῦ αὐτοῦ μηνὸς κατέρριψαν νὰ ὑπερφυλαγγίσουν τὴν παρὰ τὸ Πέτρα θέσιν τῶν ἐπαναστατῶν καὶ μετὰ πείσμονις ἀντίστασιν νὰ νικήσωσι τοὺς δριστικῶς.

Ἡ εἰδησις αὐτὴ ἐπενεβαώθη μετά τινας ἡμέρας ἐκ ταξειδιωτῶν προερχομένων ἐξ "Ἄρτης καὶ ἐνὸς ἀγγελιοφόρου τὸν δποῖον δ Φουάτ Εφέντης ἀπέστειλεν πρὸς τὸν ἐνταῦθα διοικητὴν. Λεπτομέρειαι περὶ τῆς καταστροφῆς μετεδόθησαν αἱ κάτωθι:

"Ἄπο πολλοῦ καρδοῦ οἱ ἐπὶ μέρον ὅπλωργηγοὶ ἐπαναστάται παρὰ τὸ Πέτρα ἦσαν δυσηρεστημένοι μὲ τὸν Τζαβέλλαν διότι δὲν ἔθελε νὰ λάβῃ δριστικὴν ἀπόφασιν ἀπιθέσεως κατὰ τῆς "Ἄρτης, προφασικόμυνος ὅτι στερεῖται διαταγῆν. Τελευτείως ἡ διαποιητής πρὸς τὸν Τζαβέλλαν παρὰ τὴν Θέσιν Πέτρα ἡμέρης διότι παρείρησαν ὅτι φέτος ἐπινιελούμενος διαφόρων εὑκαιριῶν συνδικάλγεστο φέτον "Ἄγγλων Πρέσβυτον κ. Longworth.

Αἱ τελευταῖαι ἴδιαι κατὰ τῆς "Ἄρτης ἀνεκμηρύκειαι ἐκπειθούσεις, καίτοι οἱ ἐπαναστάται πάντοτε εἶχον τὴν ὑπεροχήν, παρέμειναν μὲν ἀποτελέσματος, διότι μεταξὺ τῶν ἐπι μέρους διπλασχητῶν, οἵτινες ἐνόμιζον δὲ προδίδιαται ἀπὸ τὸν Τζαβέλλαν, ὀλίγη συμφωνία καὶ συνενόησις ἐπεκράτει.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Τζαβέλλας, καὶ ὁ τούλαχτιον ἐνταῦθα διαδίδεται, διαρροοῦνται ἀπὸ τοὺς "Άγγλους, ἐπροτεί νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ, καίτοι δὲ συμβιβάζεται πῶς δ Φουάτ-Εφέντης τὴν 23ην παρελθόντος μηνὸς μετέβη ἐκ Πρεβέζης εἰς "Ἄρταν, ἐγκατέλειψε τὴν ἐπομένη τὸ Πέτρα μὲ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ στρατοῦ του παραλαβὼν μεθ

άντοι τὸ πυροβολικὸν καὶ σπουδαίαν ποσότητα πολεμεφοδίων καὶ τὸ δὲ ἡ Τουρκικὴ φρουρὰ τῆς "Αρτης ἦτις κάλλιστα ἐπληροφορεῖτο περὶ τῶν ἐν Πέτα συμβαινόντων μετὰ τὴν συντελεσθεῖσαν ἀναχώρησιν τοῦ Πασβέλλα ἐπροχώρησεν τὴν 25ην παρελθόντος μηνὸς πρὸς τὸ Πέτα διὰ τὰ καταλάβη τὴν θέσιν αὐτὴν ὅπου μόνον 600 ἐπαναστάται κατηυλίζοντο καὶ μὲν ἐν κτύπημα νὰ ἔξουδετερώσῃ ἄνευ ἀπωλειῶν τοὺς ἐπαναστάτας. Αἱ ἀπώλειαι τῶν ἐπαναστατῶν κατὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς θέσεώς των συνοψίζονται περὶ τοὺς 120 ἄνδρας φονευθέντας, ἐπίσης οἱ Τούρκοι συνέλαβον πολλοὺς αἰχμαλώτους καθὼς καὶ ἀρκετὰ πολεμεφόδια περιέπεσαν εἰς χεῖράς των. Ή ἥττα τῶν ἐπαναστατῶν πρὸς τὸ Πέτα ἔσχεν ἀπθαρρυντικὸν ἀντίκτυπον.

"Ἐν σχέσει μὲν τὸ Τουρκικὸν σῶμα ἐπιχειρήσεων ὑπὸ τὸν Ἀβδῆ Πασσᾶν τοῦτο μέχρι τῆς 29ης παρελθόντος μηνὸς ἄνευ ἀντιστάσεως προήλασε πρὸς τὸ Roviliosto, οἱ Σουλιώται ὅμως πρὸς ἀκοτελεσματικωτέραν ὑπεράσπισιν τῆς ἴδιατέρας των ἐπαρχίας ἐθεώρησαν καλὸν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν θέσιν τῶν Πέντε Πηγαδίων καὶ νὰ ἀποσυρθοῦν εἰς τὰ δρη τῆς Λάκκας.

"Ο Ἀβδῆ-Πασσᾶς ὅστις ἐθεώρησε τὴν διπισθοχώρησιν τῶν Σουλιώμαν εὐκαιρίαν πολέμου ἐγκαταλείψας τὸ Ροβιλιόστο ἔφερε τὴν 30ην παρελθόντος μηνὸς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς Κοπάνας, ὅπου ἔφθασε μετὰ τινας ἀψιμαχίας καὶ προυχώρησεν πρὸς τὰ Πέντε Πηγάδια ἀφοῦ διὰ κατασκόπων ἐπληροφορήθη ὅτι οἱ ἐπαναστάται εἶχον ἐγκαταλείψει τὰς θέσεις συνηντήσας δὲ ἐκεῖ τὸν δερβέναγιν Σουλεϊμάν Μπέην ἐξησφάλισε τὴν διὰ μέσου τῶν Πέντε Πηγαδίων ἐπιφρήν μετὰ τῆς "Αρτης.

"Αφοῦ δὲ Ἀβδῆ Πασσᾶς τὴν 1ην τρέχοντος μηνὸς κατέλαβε τὴν ὁμώνυμη μεμονωμένην θέσιν, ὁ "Αγγλος Πρέξενος Longworth, ὅστις τὴν 30ην παρελθόντος μηνὸς ἐκ νέου εἶχε μεταβεῖ εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀβδῆ-Πασσᾶ, ἐπιφρελίθη τῆς πλεονεκτικῆς θέσεως τῶν Τουρκιών θυνάμεων ὥστε νὰ ἐπανιλάβῃ πρὸς τοὺς Λακκιώτας δι' ἀκεσταῖς μένων τὰς γνωστὰς περὶ ὑποταγῆς προτάσεις του. Κατεπτομένοι οὗτοι διὰ τῆς στάσεως τῶν Τουρκιών στρατευμάτων πρὸς τὰ Πέντε Πηγάδια καὶ ἀποβάλλοντες τὸ θάρρος διὰ τῆς παρὰ τὸ Πέτα ἥττης, οὐδὲ ἥπαν διατεθειμένοι καθὼς διεκήρυξτον τὰ πλεῖστα τῶν Σουλιωτικῶν χωρίων, νὰ ἀποτρίχθοιν, ἐὰν ὁ Longworth ἥγγετο εἰς αὐτὰ ἀσφάλιειν τῆς περιουσίας των καὶ ἔχοργει ἀγνηστίας.

"Αφοῦ ὁ Longworth ἐβολιδοσκόπισε τὰς διαθέσεις καὶ συγχρόνως προσεκάλεσεν εἰς ὑποταγὴν τὰς δρεινὰς περιοχὰς τοῦ Σουλίου, ἐπανέκαμψε τὴν 3ην τρέχοντας εἰς Ιοιάννινα, ὃπου ἔλαβεν αὐθομερὸν ἐπιστόλην τοῦ Σουλιώτου ἀρχηγοῦ Λάμπρου-Ζήκου-Θέμου, εἰς τὴν ὧποιαν ὁ

ἐν λόγῳ ἀρχηγὸς ἐξ ὄνδρατος καὶ τῶν λοιπῶν Σουλιωτῶν προσέφεψεν πόδες ἀναλόγους δρους τὴν ὑποταγήν.

Συνεπείᾳ τούτου μετέβη ὁ Longworth, ἀφοῦ προηγουμένως πῆρεν τοῦ ίδιου μηνὸς συνοδείᾳ τοῦ ἐνταῦθα διοικητοῦ ἐξέδραμε μάρτιον Πέντε Πηγαδίων, εἰς τὸ Στρατηγεῖον τοῦ Ἀβδῆ-Πασσᾶ τὴν βῃ τῷ μηνὸς ὃπου συγκεντρωμένοι οἱ ἀρχηγοὶ Λάκκας καὶ Σουλίου μηδὲ τῷ Λάμπρου-Ζήκου-Θύμιου, Γιάννη-Κώστα καὶ Νάσο-Γιαννάκα ἔξαιρουν νων, ἐπραγματοποίησαν τὴν παράδοσιν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Ἀγγλονίκου Longworth.

Τὴν 7ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐπανέκαμψεν ἐνταῦθα ὁ Longworth ἀκολουθούμενος ἐπίσης ὑπὸ πολλῶν Σουλιωτικῶν Ἀρχηγῶν οἵτινες ἀνέωσαν τὴν ὑποταγήν των εἰς τὸν ἐνταῦθα γενικὸν Διοικητὴν διὰ νὰ ἕνεκτον τὰς ἀπαραιτήτους προνομίας διὰ τὴν Λάκκαν καὶ τὸ Σούλι.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Τούρκοι περιωρίσθησαν εἰς τὴν χορήγησαν τῆς ἀμνηστείας, ἀργότερον ὅμως ἀπέστειλαν εἰσπράκτορας εἰς τὸ Σούλι καὶ τὴν Λάκκαν μὲ τὴν ἐντολὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν καθυστερουμένων φόρων, πολὺ δὲ ἀργότερον συμπεριεφέρθησαν σκληρότερον πρὸς τοὺς Σουλιώτας δεδομένου ὅτι ἐτρώθη ἡ Τουρκικὴ ὑπερηφάνεια μὲ τὴν ἐγγύησιν τῷ Ἀγγλονίκου προξένου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων των.

Τὴν 8ην τρέχοντος ὁ Ἀβδῆ-Πασσᾶς μὲ τὸ σῶμά του τῶν ἐπιχειρήσεων, ἐξ οὗ περὶ τοὺς 100 ἀνδρας ἀτακτοὶ Ἀλβανοί, ἐγκατέλειψε τοὺς τους μὲν εἰς Πέντε Πηγάδια πρὸς προφύλαξιν τῆς στρατηγικῆς αὐτῆς διόδου, αὐτὸς δὲ τὴν ἐπομένην μὲ 2000 ἀνδρας τακτικοῦ στρατοῦ καὶ 1000 Ἀλβανοὺς κατηυθύνθη πρὸς τὴν Παραμυθίαν ἵνα καθυποτάξῃ καὶ τοὺς εἰς τὴν περιφέρειαν ἔκείνην ὑπὸ τὸν Νικόλαον Μπότσαρην καὶ Γεώργιον Ζαΐμην εὑρισκομένους περὶ τοὺς 1000 ἐπαναστάτας.

Κατὰ τὰς τελευταίας κυκλοφορησάσας ἐνταῦθα εἰδῆσεις οἱ Μπότσαρης καὶ Ζαΐμης ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς κατ' αὐτῶν ἐκστρατείας τοῦ Ἀβδῆ-Πασσᾶς ἐγκατέλειψαν τὸ φρούριον τῆς Παραμυθιᾶς καὶ ἐτράπησαν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν Τζουμέρκων ἵνα ἐνωθῶσι μετὰ τοῦ Ἀρχηγοῦ Ζέρβα ὃστις δὲν εἶχεν συνθηκολογήσει μετὰ τῶν Τούρκων.

Τὸ πλεῖστον ἥδη τῶν ἐπαναστατῶν ὑπὸ τὸν Ζέρβαν ἀνερχομένων ἐκ 4000 συνεκεντρώθησαν εἰς Βουργαρέλιον.

Οἱ ἐπαναστάται τοῦ Ραδοβιτού μετὰ τῆς δυνάμεώς των καὶ ἀρχετοῦ πυροβολικοῦ συνεκετρώθησαν παρὰ τὸ Κομπότι καὶ ἐξέλεξαν ἀρχηγὸν ἀντὶ τοῦ Τζαβέλλα τὸν Μαμούρην.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ Τουρκικὰ στρατεύματα, ἐπὶ τοῦ παρόντος τούλαχιστον, είναι διεσκορπισμένα εἰς διάφορα σημεῖα, πιστεύεται, ὅτι οἱ ἐπαναστά-

ται ἀναμένουν μόνον τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν διὰ νὰ δράσουν μὲ ἥνωμένας τὰς δυνάμεις των.

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἄτακτοι Ἀλβανοὶ λεηλατοῦν καὶ διαρπάζουν τὴν ἡπαθρον. Πρό τινων ἡμερῶν διήρπασαν ἀπὸ τοὺς κατοίκους τὰς κωμόπολεις τῶν Δολιανῶν — 4 ὥρας ἀπεχούσης τῶν Ἰωαννίνων — περὶ τὰς 4000 πρόσδατα. Παρομοίως συμπεριεφέρθησαν εἰς Βήσσανην, Κουκλιοῦς, διαρπάσαντες περὶ τὰ 1000 αἰγαλούροβατα.

Ἐὰν ἔξακολουθήσῃ διαρραγὴ τῆς ὑπαίθρου χώρας ὑπὸ τῶν ἀτάκτων Ἀλβανῶν κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε ἀοκούμενον σύστημα, ἀναμφιβόλως δ Ἡπειρωτικὸς πληθυσμὸς θὰ περιπέοι εἰς τὴν ἔσχατην ἔνδειαν.

FERDINAND HAAS

*Αριθ. 449

Ἐν Ἰωαννίνοις τῇ 26 Μαΐου 1854

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν

Βιέννην

Μετὰ τὴν ἥτταν τῶν ἐπαναστατῶν παρὰ τὸ Πέτα καὶ τὴν ὑποταγὴν τῆς ἐπαναστατημένης Λάκκας-Σουλίου, περὶ ὧν εὐσεβάστως ἀνέφερον εἰς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν διὰ τῆς ὑπὸ ἀριθ. 411 ἐκθέσεώς μου καὶ ὑπὸ χρονολογίαν 14 τρέχοντος, ἐπικρατεῖ ἡδη ἐν Ἡπείρῳ ἡσυχία.

Τόσον εἰς τὰς περιοχὰς τῶν Κουρέντων, Κατσαναχωρίων, Παραμυθιᾶς, Πρεβέζης, Ἀριης, ὃσον εἰς τὴν περιφέρειαν Λάκκας-Σουλίου ἀπεκατεστάθη ἡ νόμιμος τάξις. Ἐκτὸς τῆς περιοχῆς τῆς Λάκκας τοῦ Σουλίου τῆς δυοῖνας ἡ στρατιωτικὴ κατοχὴ μέχρι τοῦδε ἐγκατελείφθη κατόπιν τῆς Ἀγγλογαλλικῆς Προξενικῆς ἐπεμβάσεως, τὰς λοιπὰς περιφερείας περιτρέχουν ἀρχεταὶ στρατιωτικαὶ δυνάμεις διὰ νὰ καταπνίγεται εἰς τὸ σπέρμα πᾶσα ἀπόπειρα διαταράξεως τῆς τάξεως.

Οσον δῆμος εὐχάριστοι καὶ ἀν εἶναι διὰ τὴν ἐνταῦθα Κυβέρνησιν αἱ σχέσεις αἱ τοπικαὶ τόσον ἡ εἰρήνευσις ἡ πραγματικὴ τῆς χώρας θὰ ἔξακολουθήσῃ νὰ παραμένει ἔνας εὐσεβὴς πόθος ἐὰν ὑπολογίσῃ τις ὅτι εἰς τὰς κατεχομένας περιφερείας δ Ἐλληνικὸς πληθυσμός, ὃστις εὑρίσκεται εἰς τελείαν ἀπόγνωσιν καὶ ἔνδειαν, μόνον μὲ τὴν ἔνοπλον δύναμιν δύναται νὰ ὑποταγῇ καὶ μικρὸν μέρος τῶν ἐπαναστατῶν ἐτράπῃ πρὸς τὴν περιοχὴν τῆς Πίνδου διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὰ εἰς τὴν περιφέρειαν Τζουμέρκων, καὶ Μαλακασίου ἀνταρτικὰ σώματα.

Οἱ Ἐλληνες ἐπαναστάται μετὰ τὴν ἥτταν εἰς τὸ Πέτα καὶ τὴν ὑποταγὴν τῆς Λάκκας-Σουλίου ἥρχισαν νὰ συναθροῦσιν τὰς διασκορπισθεῖσας δυνάμεις των εἰς τὰς ἀνατολικὰς περιοχὰς Τζουμέρκων καὶ Μαλακ-

σίου διὰ νὰ δυνηθοῦν οὕτω νὰ πραγματοκοιήσουν τὴν ἔνωσιν μετὰ τῶν Θεσσαλῶν ἐπαναστατῶν.

Ἐὰν δὲ συνδυάσῃ τις καὶ λάβῃ ὑπὸ δψει καὶ τὴν ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπανάστασιν θὰ ἔπρεπε νὰ συναγάγῃ τὸ συμπέρασμα δτι ἡ συγκέντρωσις τῶν Ἡπειρωτῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὴν περιοχὴν Τζουμέρκων καὶ Μαλακασίου ἔχει κατὰ τοσοῦτον περισσότερά μειονεκτήματα διὰ τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων ἐν Ηπείρῳ καὶ Θεσσαλίᾳ, παρ’ ὅσον διὰ τῆς κατατμήσεως τῶν σπουδαιοτέρων ἐπαναστατικῶν σωμάτων, διότι ἐκ τῶν περιφερειῶν ἔκείνων δύνανται νὰ ἀπειληθοῦν δχι μόνον τὰ Ιωάννινα καὶ ἡ Ἀρτα, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς τὴν Θεσσαλίαν δρῶντα στρατεύματα δύνανται νὰ ἀπειληθοῦν δχι μόνον τὰ Ιωάννινα καὶ ἡ Ἀρτα, ἀλλὰ καὶ τὰ εἰς τὴν Θεσσαλίαν δρῶντα στρατεύματα δύνανται εὐκόλως νὰ καταφροπωθοῦν. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ἔχει ἀκόμη περισσοτέραν σημασίαν διὰ τὴν πλεονεκτικὴν θέσιν τῶν ἐπαναστατῶν εἶναι τὸ γεγονός δτι ἡ ἐπανάστασις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μετσόβου καὶ Γρεβενῶν καθημερινῶς σημειώνει περισσοτέρας ἐπιτυχίας καὶ οἱ Θεσσαλοὶ ἀντάρται ὑπὸ τὸν Καταρχιῶν κατευθύνονται πρὸς τὸ Μέτσοβον, ἐπὶ πλέον δὲ μεμονωμένα σώματα ἐπαναστατῶν κατέχουν τὰς δεσποιζούσας τοῦ Μετσόβου θέσεις παρὰ τὸν ξυγόν. Αἱ ἐκ τῶν μερῶν ἔκείνων καταφθάνουσαι εἰδήσεις εἶναι τελείως εύνοικαι διὰ τοὺς ἐπαναστάτας, διότι εἰς πλείστας συμπλοκὰς μὲ τὰς ἔκει τουρκικὰς δυνάμεις κατώρθωσαν νὰ διατηρήσουν τὴν ὑπεροχήν. Οὗτο πρό τινων ἡμερῶν ἐγένετο γνωστὴ ἐνταῦθα ἡ δρᾶσις τοῦ εἰς τὴν περιοχὴν τῶν Γρεβενῶν δρῶντος ἀρχηγοῦ τῶν ἐπαναστατῶν Ζιάκα, ὅστις ἀνέλαβε νὰ παίξῃ τὸν ρόλον τῆς ἐκδικητρίας Νεμέσεως.

Τὴν 10ην δῆλον δτι ἴσται μένου μηνὸς τὰ ποίμνια προβάτων Ἀγίας Μαρίνης, Ἀβδέλας, Φούρκας καὶ Δεντσίκου, τὰ ὅποια μιτεκιγοῦντο πρὸς τὴν Θεσσαλίαν κατὰ τὸν χειμῶνα, κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ἥδη εἰς τὴν πατρίδα των συνηντήθησαν εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Γρεβενῶν.

Ἡ συνοδεία, ἀποτελουμένη ἐκ 2000 ἀτόμων, ἀνδρῶν καὶ γυναικοπαῖδων, ἐκεῖδες τῶν σκευῶν καὶ ἐπίπλων, ἀτινα εἶχον φορτωμένα εἰς ἀρκετὰς ἔκαποντάδας ὑποζυγίων, συναπεκόμιζε καὶ 6000 πρόβατα.

Μόλις ἐγνώσθη ἡ ἀφίξεις εἰς Γρεβενὰ τῶν φιλησύχων ποιμένων, οἵτινες ἦσαν ἐφωδιασμένοι μὲ ὅλα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα ταξειδίου ἐκ μέρους τῶν Θεσσαλικῶν ἀρχῶν, ἔσπευσε πρὸς τὸν καταυλισμὸν τοῦ καραβανίου ὃ ἔκει δρῶν Ἀλβανὸς ἀρχηγὸς Μεχμέτ-Ἀγᾶς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μουδίρου τῆς Venza(;) Ὁσμάν-Ἀγᾶ μὲ ἐπιτεφαλῆς σώματος ἐξ ἀτάκτων Ἀλβανῶν. Μόλις ἐφθασαν εἰς τὸν τοῦ ὑπερόχου αὐτοῦ θεάματος καταυλισμὸν ἐφιλοξενήθησαν ἐπὶ τινας ὥρας ὑπὸ τῶν ἀρχιπομένων καὶ ἀπεμακρύνθησαν ἐν ταξει. Μετά τινας ὥμως ὥρας κατέφθασαν τουρκομάνοι

Ιππεῖς, ἐφώρμησαν κατὰ τῶν ἀόπλων ποιμένων, ἐπλήγωσαν 150 ἐξ αὐτῶν, ἥρπασαν μερικὰς γυναικας και 1000 πρόβατα και ἐτράπησαν δλοταχῶς πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῶν Γρεβενῶν. Μόλις ἐγνώσθη ἡ τερατώδης αὐτὴ λεηλασία δ Καπετὰν Ζάκας, δστις εὑρίσκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἰς τὴν περιφέρειαν τῶν Γρεβενῶν μὲ τὰ τολμηρὰ παλληκάρια του, ἔσπευσεν δπως ἀναχαιτίσῃ τὴν πρὸς τὰ Γρεβενὰ ὀπισθοχώρησιν τῶν τουρκομανικῶν ὁρδῶν, αἵτινες καθ' ὅδὸν εἶχον συνενωθῆ και μὲ τοὺς ἀτάκτους Ἀλβανούς. Τρεῖς ὕρας πρὸς τῶν Γρεβενῶν συνεπλάκη δ Ζάκας μὲ τοὺς προελαύνοντας βαρβάρους και κατόπιν αἴματηρᾶς; μάχης ἐκ τοῦ σώματος τῶν τουρκομάχων ἵπτεων τοῦ ἀνερχομένου εἰς 350 ἄνδρας, μόνον περὶ τοὺς 100 διεσώθησαν εἰς Γρεβενά. Ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα λεία, ἥτις συνίστατο ἐκ τῶν διαρπαγεισῶν περιουσιῶν, ἐπεστράφη ὑπὸ τοῦ Ζάκα εἰς τοὺς ποιμένας, καθὼς ἐπίστης και αἱ ἀγέλαι τῶν διαρπασθέντων ποιμνίων.

Ἡ εἶδησις τῶν παρὰ τὰ Γρεβενὰ γεγονότων ἐπροξένησεν ἐνταῦθα τὴν χειρίστην ἐντύπωσιν και δ Ἀγγλος πρόξενος Longworth προτίθεται νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν 19ην ἰσταμένου διὰ Γρεβενὰ διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἐπακριβῶς περὶ τῶν συμβάντων. Παραλλήλως ἐκυκλοφόρησεν ἐνταῦθα ἡ εἰδησις ὅτι δ ἐν Θεσσαλίᾳ ἐπαναστατῶν ἀρχηγὸς Καταραχιᾶς παρὰ τὴν Καλαμπάκαν συνεκρούσθη πρὸς Τουρκικὸν ἀπόσπασμα.

Σήμερον ἐπανέκαμψεν ἐκ Παραμυθιᾶς και δ Ἀβδῆ-Πασσᾶς και ἀνεχώρησεν ἀμέσως διὰ Μέτσοβον μὲ ἐν τμῆμα τακτικοῦ στρατοῦ διὰ νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὸ ἔδαφος ἀπὸ τὰ ἀνταρτικὰ σώματα τοῦ Ζάκα και ἀποκαταστήσῃ πάλιν τὴν συγκοινωνίαν Γρεβενῶν-Μετσόβου.

Καθ' ἀ πληροφοροῦμαι, δ Ἀβδῆ-Πασσᾶς θὰ είναι ὑποχρεωμένος νὰ παραμείνῃ εἰς Μέτσοβον, διότι δ Ζάκας μετὰ τῶν δυγάμεών του ἐπὶ τοῦ παρόντος ἔχει καταλάβει τὰς ἐπικαίρους θέσεις μεταξὺ Μετσόβου και Γρεβενῶν, εἰδικῶς δὲ τὴν Θέσιν Tista(,), τὸ Μοναστήριον τοῦ Σπηλαίου και τὴν πρὸς τὰ Γρεβενὰ ἄγουστην στενὴν δίοδον μεταξὺ Μηλιᾶς και Κοανιᾶς.

Πρὸ δύο ἡμερῶν ἀνεχώρησεν εἰς Ἀρταν ὁ ἐνταῦθα Γάλλος Πρόξενος και καθ' ἀ διαδίδεται, πρόκειται περὶ συνεννοήσεως μετὰ τοῦ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀποσταλέντος ἐκ μέρους τῆς Υψηλῆς Πόλης Φουάτ-Ἐφένδη.

FERDINAND HAAS

*Αριθ. 507.

Ἐν Ιωαννίνοις τῇ 12 Ιουνίου 1854.

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὅπουργεῖσιν τῶν Ἑξωτερικῶν.

Βιέννην

Ἡ Ἡπειρωτικὴ-Θεσπαλικὴ ἐπανάστασις μετὰ τὴν ὑποχώρησιν τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὰ δρεινὰ μέρη τῶν περιοχῶν Τζουμέρκων, Μαλακασίου

και Γρεβενῶν, παρέχει ἥδη εἰς τὰς Τουρκικὰς Ἀρχὰς ὅλιγας φροντίδας, δὲν εἶχεν ὅμως προωθηθῆναι ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων μέχρι τοῦ σημείου ὃστε νὰ τείνῃ πρὸς τὴν δριστικήν της ταχεῖαν λύσιν, διότι προβάλλεται ἐν δυσχερὲς πρόβλημα, δηλαδὴ ἡ τῶν διαφόρων ἀνταρτικῶν σωμάτων καταρόπωσις, καθ' ὅτι ταῦτα ἔχουν ἀναλάβει ἐναὶ ἴδιόρρυθμον πόλεμον παρενοχλοῦντα τὰς Τουρκικὰς δυνάμεις.

"Ο Τοῦρκος Διοικητὴς ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως ἀποφύγῃ πλέον ἐν σοβαρὸν ἄγωνα κατὰ τῶν ἐπαναστατικῶν σωμάτων, θὰ προσεφέρετο διὰ τῆς ὁδοῦ τῶν εἰρηνικῶν διαπραγματεύσεων νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀντικειμενικὸν σκοπὸν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ "Αγγλου ἐπιτετραμμένου νὰ συνθηκολογήσουν ὅπως συνέβῃ μὲ τὸν Τζαβέλλαν καὶ ἄλλους Ἡπειρώτας ἐπαναστάτας ἀρχηγούς.

"Ολοὶ οἱ ὑπὸ τῶν ἀτάκτων Ἀλβανῶν εἰς τὰς ὑποταγείσας περιφερείας σημειωθέντες βανδαλισμοί, ἔρημώσεις καὶ παντοειδεῖς δηλώσεις ἐσχότοσον ὁδυνηρὸν ἀντίκτυπον, ὃστε τὰ ὅργανα ἥδη τῆς Τουρκικῆς Ἀρχῆς μόνον διὰ δελεαστικῶν μέσων θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπιδράσουν ἐπὶ τῶν ἐπαναστατῶν.

"Ἐὰν δὲ ὁ "Αγγλος πρόξενος Longworth κατέβαλε τεραστίας προσπαθείας καὶ πολλοὺς κόπους τελευταίως εἰς Γρεβενὰ διὰ νὰ προσηλυτίσῃ μὲ τὸ μέρος τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τοὺς ἐπαναστάτας καὶ νὰ ἐπιτύχῃ μίαν εἰρηνικὴν ὑποταγὴν τούτων, θὰ ἥτο ἥδη ὑποχρεωμένος νὰ κοταθέσῃ τὴν ἀποστολήν του, διότι οἱ ἐπαναστάται διεκήρυξαν πλέον διὰ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἔστεργον εἰς περαιτέρω διαπραγματεύσεις καὶ ὅτι ἀπέθέτουν τὴν τύχην τῆς πατρίδος των εἰς τὰ ὅπλα.

Κατόπιν τῆς ὧς ἀνω ἔξελιξεως τῶν γεγονότων ἀναμένονται εἰσέτραχεῖς ἄγωνες ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἡπείρῳ, αἱ ὅποιαι θὰ παράσχουν νέα τροφὴν εἰς τὴν Ἐπανάστασιν, ἐὰν οἱ ἔξι Ἑλλάδος προσελθόντες πατριῶται δὲν ἥθελον ἐπανακάμψει ἐκ νέου εἰς αὐτήν.

Μὲ πόσην δὲ πικρίαν μάχονται ἥδη οἱ ἐπαναστάται, δύναται τις ν συναγάγῃ ἐκ τῶν τελευταίως ληφθεισῶν πληροφορῶν ἐκ Ραδοβιτζίου Σπηλαίου καὶ Καλαμπάκας.

Οὗτο π. χ. τὴν 22 παρελθόντος μηνὸς δὲ διοικητὴς φρουρίου "Αρτούρος-Πασσᾶς μὲ 2000 τακτικοὺς στρατιώτας καὶ 1000 ἀτάκτους Ἀιγανοὺς ὑπὸ τὸν Μαχμούτ-Μπέη καὶ Τσέλιον Πίτσαρην ἀνέλαβε μίο ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Σκουλικιαριᾶς διὰ νὰ ἐκτοπίσῃ ἐκεῖθεν τοὺς ὑπὸ τὸν Ζέρβαν, Καραϊσκάκην καὶ Γεώργιον Ζαΐμην εὑρισκομένους ἐπαναστάτας.

"Ἡ ἐκστρατεία αὕτη εἰς τὴν ὅποιαν μετέσχεν δὲ Φουάτ-Ἐφένδης ἐσχεν — ὅπως διηγοῦνται δύο αὐτόπται μάρτυρες — μίαν ἀτυχῆ ἔκβασιν, διότι

ὁ Ἀχμέτ-Πασσᾶς ἡναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ ἐκ Σκουλικαριᾶς τὸ ἔσπερας τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἀφοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἀπώλεσε κατὰ τὴν συναφθεῖσαν μάχην πολλὰς ἑκατοντάδας ἀνδρῶν καὶ ἐγκατέλειψεν εἰς χεῖρας τῶν ἐπαναστατῶν 2 πυροβόλα καὶ μέρος σημαντικὸν τῶν πολεμεφοδίων.

Ἄκομη δικαίως μεγαλυτέραις ἀπωλείαις ὑπέστησαν οἱ Τοῦρκοι εἰς ἀγῶνας τοὺς δύοιους κατὰ τὴν 20ὴν μέχρι τῆς 23 παρελθόντος μηνὸς συνήψαν παρὰ τὴν Καλαμπάκαν μὲ τοὺς ἐπαναστάτας ὑπὸ τὸν Καταραχιᾶν καὶ τὸν Χατζηπέτρον.

Κατὰ τὰς συγκεντρωθείσας ἐνταῦθα πληροφορίας, τὸ ἐκ 3600 ἀνδρῶν ἰσχυρὸν σῶμα, ὅπερ ἔδρα εἰς τὰς περιοχὰς ἐκείνας ὑπὸ τὸν Ζεϊνέλ-Πασσᾶν καὶ Φράσσαρην, ἔσχε 1900 νεκροὺς καὶ 200 τραυματίας καὶ ἐπὶ πλέον ἀπώλειαν 5 πυροβόλων καὶ πολυαρίθμων πολεμεφοδίων.

Ἡ εἶδησις αὐτὴ ἀπήχησεν εἰς τὴν ἐνταῦθα Τουρκικὴν γνώμην ὁδυνηρῶς, ὅταν μάλιστα διεδόθη πραλλήλως ὅτι οἱ ἐπαναστάται ὑπὸ τὸν Ζάκαν τὴν 28ην παρελθόντος μηνὸς παρὰ τὸ Σπήλαιον συνεκρούσθησαν μὲ τὸν Ἀβδῆ-Πασσᾶν, τῆς μάχης ἔξακολουθησάσης καὶ κατὰ τὴν 29ην καὶ 30ὴν παρελθόντος μηνός, χωρὶς νὰ ὑποστοῦν ἀπωλείας οἱ ἐπαναστάται καὶ ὑπεχώρησαν μάλιστα κανονικῶς, ἐνῷ ἀντιθέτως οἱ Τοῦρκοι ἔσχον ἀπωλείας περὶ τοὺς 600 νεκροὺς καὶ 50 τραυματίας.

Τὴν 3ην ἴσταμένον ἔφθασεν εἰς Ἰωάννινα προερχόμενος ἐξ Ἀρτης ὁ Ὁσμάν-Πασσᾶς μὲ συντάγματα τακτικοῦ στρατοῦ καὶ 800 ἀτάκτους Ἀλβανοὺς ὑπὸ τὸν Τσέλιον Πίτσαρην καὶ τὸν Καλεμαγῆ.

Αἱ δυνάμεις αὐταὶ μετά τινας ἡμέρας μετεκινήθησαν πρὸς τὸ Μέτσοβον καὶ Γρεβενά, ὅπου τὴν 10ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς μετέβη ἐπίσης καὶ ὁ Φουάτ-Ἐφένδης διὰ νὰ μεσολαβήσουν ἐν Θεσσαλίᾳ ἀπὸ κοινοῦ μὲ τὸν Ἀγγλον πρόξενον.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας διασταυρωθέντα εἰς τὰ Ἡπειρωτικὰ ὕδατα τὰ Αύστριακὰ πολεμικὰ «Pola» καὶ «Aethusa», εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα τῆς Πρεβέζης ἵνα ἀπὸ κοινοῦ καὶ ἐν συνεννοήσει πρὸς τὰς τοπικὰς ἀρχὰς ἐπιτηροῦν τὸν κόλπον τῆς Ἀρτης.

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ σύμπραξις τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ πολεμικοῦ στόλου πρὸς διατήρησιν τῆς ἥσυχίας προὔξενησεν εἰς τὰς ἐνταῦθα κυνερνητικὰς Ἀρχὰς καὶ τὴν κοινὴν Τουρκικὴν γνώμην ἀγαθωτάτην ἐντύπωσιν, ἥτις ἐνισχύθη μὲ τὴν πραλλήλως κυκλοφορήσασαν εἶδησιν τῆς καταλήψεως ἐπίσης τῶν Ἡπειρωτικῶν ἀκτῶν δι' Αύστριακῶν στρατευμάτων.